

Konaklama İşletmelerinde Çevresel Tutku Algısının Küresel Sosyal Sorumluluğa Etkisi (The Effect of Perception of Environmental Passion on Global Social Responsibility in Accommodation Businesses)**

Ayşegül GÜDÜL^a , * Mehmet SAĞIR^b

^a Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of Tourism Management, Konya/Türkiye

^b Selçuk University, Faculty of Tourism, Department of Tourism Guidance, Konya/Türkiye

Makale Geçmişi

Gönderim Tarihi: 10.10.2023

Kabul Tarihi: 21.12.2023

Anahtar Kelimeler

Küresel sosyal sorumluluk

Çevresel tutku

Çevre yanlısı davranış

Konaklama işletmeleri

Öz

Günümüzde özellikle insan kaynaklı faaliyetlere bağlı olarak çevresel sorunların artması herkesin önlem almasını gerektirirken, işletmeler de bu sorunların azalmasına yardımcı olmalıdır. Turizm sektörünün çevreyle etkileşiminin ve verdiği zararın fazla olması göz önüne alındığında sektör çalışanlarının çevresel tutkuya ve küresel sosyal sorumluluk davranışına sahip olması beklenmektedir. Bu çalışmanın amaçları dahilinde, çevre dostu 5 yıldızlı konaklama işletmeleri yöneticilerinin küresel sosyal sorumluluk ve çevresel tutkusu arasındaki ilişki düzeyleri araştırılmış, aralarında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda çevresel tutkunun küresel sosyal sorumluluk üzerinde etkisi araştırılmış, anlamlı ve pozitif etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Demografik özelliklerin çevresel tutku algısında anlamlı fark ortaya koyup koymadığının da araştırıldığı bu çalışmada, cinsiyet, eğitim düzeyi ve mevcut iş yerinde toplam çalışma süresi değişkenlerinde anlamlı farklılık olduğu, yaş, medeni durum ve yönetici düzeyine göre anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Keywords

Global social responsibility

Environmental passion

Pro-environmental behavior

Accommodation businesses

Abstract

Nowadays, the increase in environmental problems, especially due to human-induced activities, requires everyone to take precautions, and businesses should also help reduce these problems. Considering the tourism sector's interaction with the environment and the high damage it causes, sector employees are expected to have environmental passion and global social responsibility behavior. For the purposes of this study, the relationship levels between global social responsibility and environmental passion of managers of environmentally friendly 5-star accommodation businesses were investigated and it was determined that there was a positive and significant relationship between them. At the same time, the effect of environmental passion on global social responsibility was investigated and it was concluded that it had a significant and positive effect. In this study, which also investigated whether demographic characteristics reveal a significant difference in the perception of environmental passion, it was concluded that there was a significant difference in gender, education level and total working time in the current workplace variables, but there was no significant difference according to age, marital status and manager level.

Makalenin Türü

Araştırma Makalesi

* Sorumlu Yazar

E-posta: msagir@selcuk.edu.tr (M. Sağır)

** Bu çalışma, birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında hazırladığı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

GİRİŞ

Turizm, sürekli çevreyle etkileşim halinde olan ve doğadan beslenen sektörlerden birisi olduğundan, çevreye verdiği/vereceği zararı en aza indirmek için ya da tamamen ortadan kaldırmalıdır. Bunu sağlamak için çevre yanlısı davranışlara yönelmek ve faaliyetlerini buna göre yerine getirme noktasında çalışanların çevreye olan olumlu davranış ve tutumla çevreye karşı aldıkları sorumluluklar önemlidir. Çalışanlarda da bu bilincin olması, konaklama işletmelerinde yeşil faaliyetlerin başarıya ulaşmasını kolaylaştırırken rekabet avantajı, maliyetlerde azalma ve olumlu imaj gibi birçok fayda da sağlamaktadır.

Küresel sosyal sorumluluk, bireylerin sadece kendi ülkelerinde değil, dünyanın herhangi bir yerinde yaşanan toplumsal sorunlara (çevre, insan hakları, çalışma şartları vb.) tepki göstermesi ve bu sorunların çözüme kavuşması için maddi/manevi elinden geleni yapması olarak tanımlanırken, çevresel tutku ise bireylerin çevreye karşı duyduğu, çevreye zarar vermeyecek davranışlarda bulunduğu, çevresel faaliyetlere katılım sağladığı ve diğer bireyleri bunlara teşvik etmesini içeren olumlu bir duygu olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla, çalışanların çevresel tutkuya ve küresel sosyal sorumluluğa sahip olmasının nasıl sağlanabileceği, bunların işletmeye nasıl faydalar sağlayacağını bilmesi gerekmektedir. Küresel sosyal sorumluluk ve çevresel tutku turizm sektörü için önemli olmasına rağmen küresel sosyal sorumluluğun çalışma alanları incelendiğinde çalışma alanının öğretmen ve öğretmen adayları (Gürbüz & Aydın, 2022; Körükçü & Tangülü, 2021; Receptoğlu, 2022; Ünal & Sarı, 2017), öğrenciler (Ersoy-Quadir & Koç, 2022; Küçükşen & Arat, 2022) ve sağlık (Şimşek & Mete, 2022) olması ve turizm alanında çalışılan bir konuya rastlanılamaması ve çevresel tutkuyla ilgili turizm sektöründe (Bashir, Saijad & Tahir, 2021; Luu, 2020; Luu, 2023; Wang, Wang, Wang, Zhang & Ru 2021) yapılan araştırmalar olsa da iki kavram arasındaki ilişkiyle ilgili bir çalışmaya rastlanılamamasından dolayı, çalışmanın hem sektöre hem de literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışmada, çevre dostu 5 yıldızlı konaklama işletmelerinde küresel sosyal sorumluluk ve çevresel tutku arasındaki ilişki ve etkinin yanı sıra, çevresel tutkunun demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sorunsalı olarak, “Çevresel tutku ve küresel sosyal sorumluluk arasında ilişki var mıdır?”, “Çevresel tutkunun küresel sosyal sorumluluk üzerinde etkisi var mıdır?” sorularının cevaplarının bulunması amaçlanmaktadır.

Kavramsal Çerçeve

Çevresel Tutku

Çevreyle ilgili sorunların tüm dünyayı ilgilendiren bir konu olmasından dolayı, çevre kirliliği, doğal kaynak tüketiminin fazla olması vb. sorunların en aza indirgenmesi ya da tamamen ortadan kaldırılmasıyla, doğal kaynakların sürekliliğinin sağlanması için herkesin çevreye fayda sağlayacak şekilde hareket etmesi gerekmektedir. Bunun sağlanması için her bireyin çevreye karşı duyarlı olması ve çevre yanlısı olacak şekilde hareket etmesi gerekmektedir (Kanbak, 2015, s. 87).

Bireylerin çevre yanlısı davranışlarda bulunması için onu bazı şeylerin motive ettiğini hissetmesi gerekmektedir. Bazı durumların kendisini desteklediğini fark etmesi durumunda bireyin, çevresel konulara daha fazla önem verdiği görülmekte olup, çevre yanlısı davranış sergileme düzeyi de yükselmektedir (Wang vd., 2021, s. 359). Bireylerin önemli bulduğu ve hoşlandığı konulara ve konuyla ilgili faaliyetlere zaman ve enerji harcamaya yönelik güçlü eğiliminin olması “tutku” olarak tanımlanmaktadır (Vallerand vd., 2003, s. 756).

Tutku, bireyin kendisi için önemli gördüğü konular hakkında herhangi bir zorunluluğu olmadan, özgür iradesiyle hoşlandığı ya da sevdiği konuya çaba harcamayı seçmesidir. Tutku, bireyin hayatında önemli ancak baskın olmayan bir yere sahip ve yaşamının geri kalanıyla da uyum içerisinde (Vallerand vd., 2003, s. 756-757). Birey, tutkulu olduğu konunun onun için çok önemli olduğunu düşündüğü için bu konuyu öz benliğiyle içselleştirebilmektedir. Böylece, tutkulu olduğu konuyu sadece sevmekle kalmamakla birlikte, öz benlik ve kimliği için de önemli olduğunu düşünmektedir (Ho, Kong, Lee, Dubreuil & Forest, 2018, s. 114). Yani, birey öz benlik ve kimliğiyle en çok benimsediği unsurlara karşı tutku sahibi olmaktadır, sosyal ve örgütsel açıdan önemli görülen konulara tutku hissetme ihtimali daha yüksektir (Robertson & Barling, 2013, s. 180). Bu unsurlar arasında çevre ve çevresel değerler de yer alırken, bireyin çevreye karşı tutkuya sahip olması “çevresel tutku” olarak adlandırılmaktadır (Saifulina, Carballo-Penela & Ruzo-Sanmartin, 2022, s. 5).

İşletme içerisinde bireysel olarak sergilenen davranışların bir önemi olmayıp, örgüt olarak hareket edilmesi gerekli gibi görülse de aslında çalışanların sergilemiş olduğu bireysel davranışların, işletmenin tamamını etkilediğini söylemek mümkündür (Akandere, 2019, s. 389). İç paydaşlar arasında değerlendirilen çalışanların katılımı olmadan işletmelerin çevresel hedeflerine ulaşması mümkün değildir. Dolayısıyla, çevresel hedeflerine ulaşmak için çabalayan işletmeler, insan sermayesine yatırım yaparak, çevresel değerlere önem veren çalışanları bünyesinde bulundurmaya istemekte (Nisar, Khan & Khan, 2021, s. 1065). İşletmede çevresel tutkuya sahip çalışanların bulunması, tüm işletmeyi etkileyerek çevre refahını önemseyen ve çevre yanlısı bir işletme ortamı oluşmasını sağlamaktadır (Peng, Chen, Zou & Nie, 2021, s. 12). Bu nedenle çevreye ilgisi ya da tutkusu olan çalışanları işe almak ve onlara bu bilinci daha fazla yerleştirmek için çalışanların eğitimlerle desteklenmesi ve bu sayede de işletmenin tamamının olumlu etkilenmesi sağlanabilir (Al-Swidi, Gelaidan & Saleh, 2021, s. 15). Özellikle yeşil işletmecilik ve yeşil yönetimi benimsemiş olan işletmeler, politikalarının uygulanmasını ve hedeflerine ulaşmayı kolaylaştırmak adına çevreye karşı olumlu tutum ve davranışlara sahip olan çalışanları bünyesinde barındırmak istemekte ve istihdamlarını bu doğrultuda gerçekleştirmektedir.

Bireyler bazı konular hakkında sergilemekte olduğu davranışları genellikle tutkularına bağlı olarak sergilediğinden dolayı, çevre yanlısı davranışın öncüllerinden birinin çevreye karşı duydukları tutku olduğunu söylemek mümkündür (De Bernardi & Pedrini, 2020, s. 1). Çevreye karşı duyulan olumlu duygular arasında yer alan çevresel tutku, çevreyle ilgili endişe ve diğer konuları içerisinde barındıran (Nash & Wakefield, 2019, s. 7), bireylerin çevreye odaklanmasını sağlayan (Peng vd., 2021, s. 12) ve çevresel faaliyetlere katılıma yönlendiren bir duygudur. Böyle davranışlarda bulunmak ve diğer bireyleri de çevre yanlısı davranışlar sergilemeye teşvik etmek gurur ve mutluluk gibi olumlu duygular yaşanmasına yardımcı olmaktadır (Sembiring, Eljyana & Ningrum, 2020, s. 1283).

Çalışanlar çevreye katkıda bulunmanın önemini kavradığında çevresel tutku sahibi olmakta, çevresel tutku çevreyle ilgili bilgileri öğrenme ve uygulamaya dökmeyi kolaylaştırmaktadır (Tu, Li & Zuo, 2023, s. 164). Buna ek olarak, çevresel tutkuya sahip olan çalışanların çevre bilincine sahip olduğunu söylemek de mümkündür (De Bernardi & Pedrini, 2020, s. 5). Bu bağlamda, çevresel tutkunun çevresel değer ve tutumlarla ilişkili olduğu (Saifulina vd., 2022, s. 5) ve çevresel tutkuya sahip çalışanların daha fazla çevresel vatandaşlık davranışı sergilediği de söylenebilir (Yin, Ma, Gong, Chen & Zhang, 2021, s. 7). Aynı zamanda, çevresel tutkuya sahip olan çalışanlar, doğada çözünemeyen ürünlerin çevreye olan zararı hakkında bilgi sahibi olmasından dolayı hem çevreyi koruma hem de karbon ayak izini azaltma adına çevre dostu ürünleri tercih etme eğilimindedir (Datu & Buenconsejo, 2021,

s. 421). Tüm bunlara ek olarak, çevresel tutkuya sahip çalışanlarda çevresel bilinç, çevresel duyarlılık, çevresel kaygı ve çevresel hassasiyet gibi çevre yanlısı özelliklerin bulunuyor olması beklenmektedir.

İşletme vizyonuna çevreyle ilgili eklemeler yapılması ve işgörenlerin çevreyle ilgili eğitimlere katılım sağlaması, çevresel tutku kazanmalarına yardımcı olabilmektedir (Peng vd., 2021, s. 17). İşletme vizyonunda sürdürülebilirliğin bulunması, yöneticilerin işgörelere kendilerine fayda sağlamaktan daha fazlasını yapabileceği yönünde teşvikte bulunması, işgörenin bireysel katkısı ve çevre yanlısı davranışlarının çevreye katkı sağlayacağı yönünde bilgilendirmede bulunması, işgörenlerin çevresel tutkuya sahip olmasına yardımcı olmaktadır (Robertson & Barling, 2013, s. 180). Bu sayede işgörelere çevreye karşı olumlu duyguların kazandırılmış ve onları çevreyle ilgili sorumluluk almaya da yönlendirmiş olunacaktır.

Çevresel tutku, bireylerin çevreye karşı sahip olduğu olumlu duygulardan biri olarak kabul edilirken, bu duygu yeşil yaratıcılığı da olumlu yönde etkilemektedir (Jia, Liu, Chin & Hu, 2018, s. 7). Yani, çevresel tutkuya sahip olan çalışanların yeşil yaratıcı çözümler üretmekte daha başarılı olduğunu söylemek mümkündür (Luu, 2023, s. 1253). İşletmede çevresel tutkuya sahip çalışanların bulunması, diğer çalışanları da çevre konusunda teşvik edeceğinden işletmenin çevresel performansının artmasını sağlamaktadır (Priyadarshini, Chatterjee, Srivastava & Dubey, 2023, s. 15). Aynı zamanda, çalışanların yeşil insan kaynakları yönetimi faaliyetlerine dahil edilmesi de çevresel tutku düzeylerini artırabileceği gibi iş tanımından daha fazla görevi yerine getirmesine ve işletmenin çevresel performansının artmasına yardımcı olacaktır (Gilal, Ashraf, Gilal & Channa, 2019, s. 1580).

Bireyin çevre sorunlarının nedenlerinin neler olduğu hakkında bilgi sahibi olması, onların görüş ve tutumlarını etkilemektedir. Bu açıdan ele alındığında hem aile hem de okullarda verilen eğitimlerle bireye çevresel bilinç ve çevre sorunlarının azaltılması için gerekli olan pozitif tutumlar kazandırılmalıdır (Kanbak, 2015, s. 78).

Küresel Sosyal Sorumluluk

Küreselleşmenin etkisi ile hem bilişim hem de ulaşım alanındaki gelişmeler, farklı bölgelerde bulunan insan, toplum ve devletlerarasında olan etkileşimin artmasına neden olmuştur. Bu gelişmeler, bireylerin dünyanın farklı bölgelerinde yaşayan birey, grup, örgüt ve toplumlarla ilgilenmesine yol açarken, insanlar toplumun genelini ilgilendiren olaylara da tepki vermeye başlamıştır. Yaşanan tüm bu gelişmeler, toplum ve devletlerarasındaki etkileşimin artmasına sebep olurken bu durum, küreselleşme olarak tanımlanmaktadır (Bayar, 2008, s. 25; Büyükdoğan, 2020, s. 205). Küreselleşme ile yerel değerler küreselle, küresel değerler yerele taşınabildiğinden, dünyanın her yerinde varlığını sürdüren toplumlara fayda sağlamaktadır (Jones, Leask, Brandenburg & de Wit, 2021, s. 333). Toplumlar arasında hem etkileşimin artması hem de toplumların birbirlerine fayda sağlama çabaları sayesinde farklı bölgelerde yaşanan sorunların daha kolay çözüme kavuştuğunu da söylemek mümkündür.

Küreselleşme, tüm ulus ve devletleri kapsayan, hepsinin eşit şartlarda olmasını ele alan bir olgudur. Tüm insanlar için ekonomik, politik ve kültürel açıdan sınırların kalktığı sadece yerel değil küresel düzeyde de düşünmeyi içermektedir (Demir, 2001, s. 75). Küreselleşme hakkında yapılan tanımlar incelendiğinde, küreselleşmenin ekonomik, kültürel, çevresel, siyasi ve teknolojiyi içerdiğini, her birinin birbiriyle etkileşim halinde olup küreselleşmeyi meydana getirdiğini söylemek mümkündür (Acar, 2017, s. 217).

İşletmelerin faaliyetlerinin dünya genelinde insanların bir kısmını etkilediği ve iletişim olanaklarında yaşanan gelişmelerin bunlardan haberdar olmayı kolaylaştırdığını söylemek mümkündür. Bu durum, işletmelerin sosyal

sorumluluk faaliyetlerini küresel düzeyde yapması gerekliliğini beraberinde getirmiştir (Dalyan, 2007, s. 57). Durumun böyle olması nedeniyle, 1990'lı yıllarda işletmeler mal ve hizmet sunmanın yanı sıra, sosyal sorumluluk faaliyetlerine de yönelmeye başlamış hatta bu bir zorunluluk haline gelmiştir. Kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetleri, zengin ülkelerin kendi toplumlarında gösterilen bir faaliyet olarak kalmayıp, diğer ülkelere de yardımda bulunmayı içeren küresel bir olay haline gelmiştir (Mureşan, Potinvcu & Duguleana, 2010, s. 318). İşletmenin kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerini sadece kendi ülkesinde değil, diğer ülkeleri de olumlu etkileyecek şekilde yerine getirmesini, küresel sorunlara önem verdiğinin göstergesi olarak kabul etmek mümkündür.

Yaşanan çevresel sorunlar, dil, din, ırk, cinsiyet, statü vb. unsurları ayırt etmeksizin her insanı etkilediği için yerel değil, küresel boyutta düşünülmesi ve çözüme kavuşturulmalıdır. Bu konu hakkında önlemler almak kamunun görevi olduğu kadar bireylerin de sorumluluğunda olmalıdır (Yılmaz, Çelik & Yağizer, 2009, s. 9). Küresel boyutta görülen çevresel sorunlara her birey kendi çözüm önerilerini üretebilmeli ve kendine göre doğru olan yöntemlerle sorunun çözümüne katkı sağlayabilmelidir. Bu sayede çevre sorunları ile mücadele daha kolay hale gelmektedir (Yeşil & Turan, 2020, s. 419). Çevresel sorunlarla bireysel olarak mücadele etmenin yanı sıra, devletlerarasında bu küresel sorunla ilgili olarak Paris Anlaşması, Stockholm Konferansı, Rio Zirvesi, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı gibi birçok konferans düzenlenmiş, anlaşma ve sözleşmeler imzalanmışken, bunlar ve benzeri uygulamalara halen devam edilmektedir (Türkiye Cumhuriyeti Dış İşleri Bakanlığı, 2023). Küresel sorunların çözüme kavuşması noktasında bireylerin kendi başına ya da devletlerin anlaşma ve sözleşmelerle önlem almaya çalışmasının yanı sıra, işletmeler de küresel sorunlar için faaliyetlerde bulunmalıdır. Bunu sağlamak için kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerinin sadece kendi ülkesinin problemleriyle sınırlı kalmaması, küresel sorunları da çözmeye yönelik olması gerekmektedir. Bu durum da hem işletmeleri hem de bireyleri küresel sosyal sorumluluk faaliyetlerine katılmaya yöneltmektedir.

Dünyanın farklı bölgelerinde yaşanan olaylar, olumlu ya da olumsuz sonuçlarıyla dünyanın başka bir yerine taşınabilmekteyken bu durum, sosyal sorumluluğun tüm dünyayı ilgilendirecek bir hal alması, küresel çapta değerlendirilmesiyle ilişkilidir (Çelik, 2022, s. 49). Yani, sosyal sorumluluk yaşanan sorunların yarattığı olumsuz etkiyi azaltmayı ve en kısa zamanda iyileştirmeyi hedeflerken, küresel sosyal sorumluluk bu sorunları çözüme kavuşturmayı hedeflerken dil, din, kültür gibi ayrımlar yapmaksızın herkesin birbirini desteklediği ve önemseydiği bir anlayıştır (Şimşek & Mete, 2022, s. 16). Küresel sosyal sorumluluk, çevre kirliliği, olumsuz alışkanlıklar, ozon tabakasının incilmesi, küresel ısınma vb. konularda tüm insanlığı tehdit eden ve tüm dünyayı ilgilendiren sorunların önüne geçmeyi düşünen bireylerin, düşüncelerini eyleme dönüştürdüğü bir sorumluluk biçimidir (Seçgin & Yazıcı, 2018, s. 1271). Ayrıca dünyayı gelecek nesillerin yaşayabileceği bir durumda bırakmak için çabalamak da küresel sosyal sorumluluk kapsamında değerlendirilmektedir (Özen, 2011, s. 146). Çevre ve doğal yaşamın varlığı insanların varlıklarını sürdürme noktasında önemli bir etken olduğundan, çevreye duyarlı davranışlarda bulunma ve diğer kişileri de bu davranışlara yönlendirme önemli bir yer tutmaktadır.

Küresel sosyal sorumluluk, bireylerin küresel düzeyde görülen (sosyal, ekonomik, çevresel vb.) sorunlara duyarlı olmasını sağlarken aynı zamanda, bireylere umut ve iyimserlik duygularının yerleşmesini de sağlamaktadır. Bu durum dünyanın daha sağlıklı, barışçıl, adil ve yaşanabilir bir hale gelmesine yardımcı olurken, sürdürülebilirliğe de katkı sağlamaktadır (Andrzejewski & Alessio, 1999, s. 12; Starrett, 1996). İşletmelerin küresel sosyal sorumluluk

faaliyetleri gerçekleştirilmesi ise küresel düzeyde güçlü bir itibara sahip olmasına yardımcı olmaktadır (Büyükdoğan, 2020, s. 206).

Çevresel Tutku ve Küresel Sosyal Sorumluluk İlişkisi

Günümüzde çevresel sorumlulukların gerçekleştirilmesi noktasında birey, toplum, işletme vb. unsurların çevresel tutumu büyük öneme sahiptir (Değirmenci, 2022, s. 1704). Bireyin sosyal öneme sahip konular hakkında tutku sahibi olmaya yatkın olması (Nash & Wakefield, 2019, s. 2), çevreyle ilgili konularla yürütülen çalışmalara olan tutumu, çevresel tutkuyu da beraberinde getirmektedir. Bu durumdan yola çıkarak, çevresel tutkuya sahip çalışanların çevresel faaliyetlere katılmaya daha yatkın olduğunu söylemek mümkündür (Ali, Khan, Azeem & Inam, 2023, s. 3). Aynı zamanda, bireyin çevresel sürdürülebilirliği sağlama adına çaba göstermesi ve desteklemesi, konu hakkında sorumluluk üstlenmesini sağlayabilmektedir (Wang vd., 2021, s. 360). Çevre sorunlarıyla mücadele etmede çalışanların gönüllü, insani ve özverili çabaları öneme sahiptir. Bu bağlamda çalışanların sahip olduğu sosyal sorumluluk bilinci, çevre sorunlarıyla mücadele kapsamında önemli bir faktördür (Saleem, Qadeer, Mahmood, Ariza-Montes & Han, 2020, s. 2). Tüm bunlar göz önüne alındığında, çevresel tutkuya sahip çalışanların küresel sosyal sorumluluk faaliyetlerine katılım sağlayacağını, sürekli olarak katılım sağlayamasa bile bağış yaparak ve/veya diğer çalışanları bilinçlendirerek onları da küresel sorunlara karşı sorumluluk almaya yönlendireceğini söylemek mümkündür.

İşletmelerde yürütülmekte olan kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetleri sayesinde çevre konusunda öğrenilen bilgiler, çalışanların çevre ve çevre koruma bilgisinin artmasına yardımcı olmaktadır. Bu bilincin artması sayesinde çalışanlar, çevre korumanın önemini daha iyi anlamakta ve çevre koruma faaliyetlerine daha aktif katılım sağlamaktadır. Bu durum ise çalışanların hem çevresel tutkuya sahip olmasını hem de çevreyle ilgili deneyiminin artmasını sağlayabilmektedir (Yin, Ma, Gong, Chen & Zhang, 2021, s. 4).

Değirmenci (2022, s. 1711-1713) Türkiye genelinde 335 kişiye yapmış olduğu çalışmada çevresel tutum ile yasal, ekonomik ve çevresel sorumluluk arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğunu belirtmiştir. Bu durumdan yola çıkarak, çevresel tutuma sahip olan bireyin yasal, ekonomik ve çevresel sorumluluk gösterdiği çıkarımında bulunmak mümkündür. Bu çalışmada ayrıca çevresel tutumun çevresel sorumlulukla olan ilişkisinde ekonomik sorumluluğun aracılık rolü oynadığı ve çevresel tutum ve çevresel sorumluluk ilişkisinde yasal sorumluluk ile ekonomik sorumluluğun dolaylı etkisi olduğu da belirtilmiştir. Ali ve arkadaşları (2023) Pakistan'da faaliyet göstermekte olan banka ve konaklama işletmeleri sektörü çalışanlarına yapmış olduğu çalışmada çevresel kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetleri ile çalışanların çevresel tutkusu arasında pozitif ilişki olduğunu belirtmiştir. Yapılan tüm bu araştırmalar çevresel tutkuya sahip bireyin sosyal sorumluluk faaliyetlerine katılmada bulunabileceğini göstermektedir. Yapılan literatür taraması sonucunda, çevresel tutkunun küresel sosyal sorumluluk üzerinde pozitif bir etkisi olduğunu söylemek mümkündür. Bu durumdan yola çıkarak;

H1: "Çevresel tutku ve küresel sosyal sorumluluk arasında istatistiki olarak pozitif ve anlamlı bir ilişki vardır."

H2: "Çevresel tutkunun küresel sosyal sorumluluk üzerinde istatistiki olarak pozitif ve anlamlı etkisi vardır." hipotezleri oluşturulmuştur.

Kanbak (2015, s. 78), bireyin çevre sorunları hakkında bilgi sahibi olmasının çevresel farkındalığını arttırdığından bahsetmiştir. Peng ve arkadaşları (2021, s. 17) eğitimin çevresel tutkuyu pozitif etkilediğinden, Robertson & Barling

(2013, s. 180) ise yöneticilerin işgörenleri bilgilendirmesi ve öncülük etmesiyle onların çevresel tutku kazanmasını sağlayabileceğinden bahsetmiştir. Bu durum çevresel tutkunun göreve göre farklılık göstereceği şeklinde yorumlanabilmektedir.

Literatür taraması sonucunda demografik değişkenlere göre çevresel tutku algısında farklılıklar ile ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanılamamıştır. Çevresel tutkuya sahip olan bireylerin çevresel bilince de sahip olabileceği (De Bernandi & Pedrini, 2020, s. 5) bilgisi doğrultusunda literatürde yer alan demografik değişkenlere göre çevre bilinci algısında farklılıklar ile ilgili çalışmalar incelenmiştir. Değirmenci (2020) yapmış olduğu çalışmada, çevresel bilincin yaş ve gelir durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiğini belirtmiştir. Bülbül ve arkadaşları (2019) Niğde il merkezinde yaşamakta olan aileler ile yapmış olduğu çalışmada çevresel farkındalığın eğitim düzeyi ve gelir durumuna göre farklılık gösterdiğini belirtmiştir. Bu durumdan yola çıkarak;

H3: “Demografik değişkenler, çevresel tutku algısında istatistiki olarak anlamlı farklılık ortaya koymaktadır.”

H3a: “Cinsiyet, çevresel tutku algısında istatistiki olarak anlamlı farklılık ortaya koymaktadır.”

H3b: “Yaş, çevresel tutku algısında istatistiki olarak anlamlı farklılık ortaya koymaktadır.”

H3c: “Medeni durum, çevresel tutku algısında istatistiki olarak anlamlı farklılık ortaya koymaktadır.”

H3d: “Eğitim düzeyi, çevresel tutku algısında istatistiki olarak anlamlı farklılık ortaya koymaktadır.”

H3e: “Yönetici düzeyi, çevresel tutku algısında istatistiki olarak anlamlı farklılık ortaya koymaktadır.”

H3f: “Mevcut iş yerinde çalışma süresi, çevresel tutku algısında istatistiki olarak anlamlı farklılık ortaya koymaktadır.”

Metodoloji

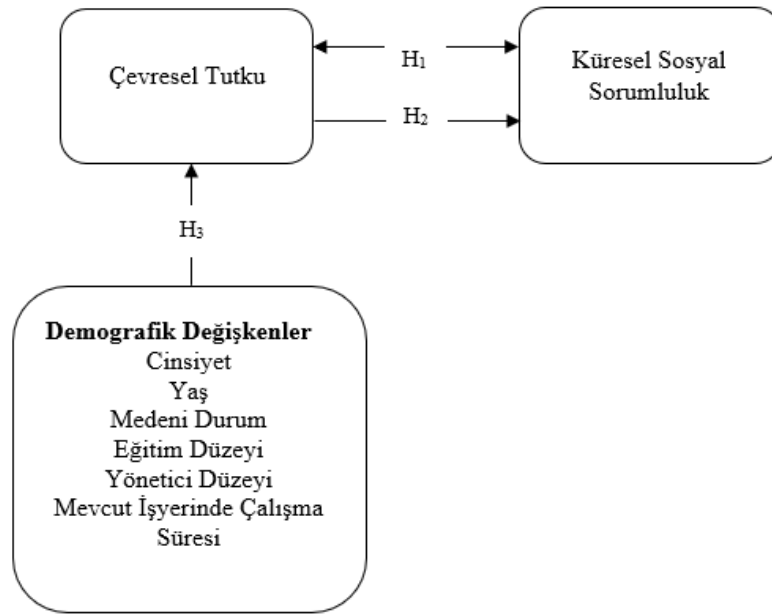
Araştırmanın Amacı, Önemi ve Katkıları

Araştırmanın amacı, çevreye duyarlı 5 yıldızlı konaklama işletmeleri yöneticilerinin küresel sosyal sorumluluk ve çevresel tutkuları arasındaki ilişki ve çevresel tutkunun küresel sosyal sorumluluğa etkisinin ölçülmesi, aynı zamanda çevresel tutkunun demografik özelliklere (cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, yönetici düzeyi ve mevcut iş yerinde toplam çalışma süresi) göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir.

Turizm, kazancını doğal kaynaklardan sağladığından, çevreyle sürekli etkileşim halinde olan ve ona en çok ihtiyaç duyan sektörlerden birisidir. Aynı zamanda, çevreye olan zararının neredeyse imalat sanayii kadar etkili olduğu da bilinmektedir. Bundan dolayı, çevresel sorunlara duyarlılık göstermek herkesin sorumluluğu olsa da turizmin çevreye ve çevresel unsurlara daha çok ihtiyacı olduğu düşünüldüğünde daha fazla duyarlı olması gerekmektedir.

Turizm işletmeleri, varlığını devam ettirebilmesi adına hem iklim değişikliği ve çeşitli çevresel sorunlardan kaynaklı hem de faaliyetlerini sürdürürken çevreye verdiği/verebileceği zararları en aza indirmeye noktasında çevre bilinci ve duyarlılığına, çevreye karşı tutkulu ve sorumluluk üstlenen çalışanlara ve yönetim anlayışının yeşil yönetim anlayışına evrilmesi gerekmektedir. Literatürde iki kavram arasındaki ilişki ve etkinin belirlenmesine yönelik bir araştırmaya rastlanılamamasından dolayı bu çalışmanın hem literatüre hem de sektöre katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Çevresel tutku ve küresel sosyal sorumluluk arasındaki ilişki ve etkinin ölçülmesine yönelik olarak araştırmanın modeli oluşturulmuştur. Buna ek olarak, çevresel tutkunun demografik değişkenlere göre anlamlı

farklılık koyup koymadığının incelendiği bir çalışmaya rastlanılamamasından ve çalışmadaki bağımsız değişkenin çevresel tutku olması sebebiyle, demografik değişkenlerin çevresel tutku algısında anlamlı fark ortaya koyup koymadığı araştırılmak istenmiştir. Araştırma modeli Şekil 1’de gösterildiği gibidir.

Şekil 1. Araştırma Modeli

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Türkiye genelinde faaliyet göstermekte olan konaklama işletmeleri oluştururken, örneklemini Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından verilen, çevreye duyarlı konaklama tesisi sertifikasına sahip olan 286 tane 5 yıldızlı konaklama işletmelerinde alt, orta ve üst düzey yönetici olarak çalışmakta olan kişiler oluşturmaktadır. Araştırmada basit tesadüfi örnekleme yönteminden faydalanılmıştır. Araştırma için konaklama işletmelerine gönderilen 450 anketten aykırı uç değerlere sahip olan ve veri setini bozan 29 anket değerlendirmeye alınmamış olup veriler 421 anket üzerinden analize tabii tutulmuştur.

Veri Toplama Aracı ve Ölçekler

Çalışma kapsamında çevre dostu 5 yıldızlı konaklama işletmelerinde çevresel tutku ve küresel sosyal sorumluluk arasındaki ilişkinin ve çevresel tutkunun küresel sosyal sorumluluğa olan etkisini ölçmek için nicel araştırma tekniğinden faydalanılmış ve anket formu oluşturulmuştur. Anket formunun ilk bölümünde demografik özellikler (cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, yönetici düzeyi ve mevcut iş yerinde toplam çalışma süresi) ile ilgili sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde yer alan çevresel tutku ile ilgili sorular, Robertson ve Barling (2013)’in geliştirdiği Çevresel Tutku Ölçeği’nden, üçüncü bölümde yer alan küresel sosyal sorumluluk ile ilgili sorular ise Başer ve Kılınç (2015)’in geliştirdiği Küresel Sosyal Sorumluluk Ölçeği’nden alınmıştır. Konaklama işletmeleri yöneticilerinin soruları 5’li Likert Tipi Ölçeği’ne göre yanıt vermesi istenmiştir (1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle Katılıyorum). Araştırma kapsamında faydalanılmış olan likert tipi ölçeklerin güvenilirlik düzeyleri Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. Likert Tipi Ölçeklerde Güvenirlik

Ölçekler	Cronbach's Alpha	İfade Sayısı
Çevresel Tutku	,919	10
Küresel Sosyal Sorumluluk	,846	30
Genel Güvenirlik	,926	40

Tüm ölçeklerin güven aralıklarının ($0,80 < \alpha < 1,00$ olduğundan) yüksek güvenirlik düzeyine sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Çevresel Tutku Ölçeğinin Faktör Analizine Uygunluğu

KMO and Bartlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği		,903
Bartlett Küresellik Testi	Yaklaşık Ki-Kare	2506,617
	df	26
	Anlamlılık	,000

Yapılan KMO testi sonucunda anlamlılık değerinin ,005'ten ($p=,000$) küçük olması ve KMO değerinin mükemmel düzeyde olması, ölçek soruları arasındaki yüksek ilişkiye bağlı olarak uygun görülmektedir. Çevresel tutku ölçeğine ilişkin faktör analizi Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 3. Çevresel Tutku Faktör Analizi

Maddeler	1	Toplam Varyans
3	,888	61,220
2	,859	
7	,828	
6	,792	
5	,768	
4	,767	
10	,763	
1	,760	
9	,576	
Özdeğer	5,510	
Açıklanan Varyans (%)	61,220	

Faktör analizi sonucunda 10 ifadeden oluşan ölçek %61,220 oranında açıklanmaktadır. Analiz başlangıcında birden fazla faktörde 0,10'dan daha az farkla binişik maddeler bulunduğundan dolayı (Karagöz, 2021, s. 105), ölçekten 8. madde çıkarılmıştır.

Tablo 4. Küresel Sosyal Sorumluluk Ölçeğinin Faktör Analizine Uygunluğu

KMO and Bartlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği		,843
Bartlett Küresellik Testi	Yaklaşık Ki-Kare	10661,595
	Df	435
	Anlamlılık	,000

Yapılan KMO testi sonucunda anlamlılık değerinin ,005'ten ($p=,000$) küçük olması ve KMO değerinin iyi düzeyde olması, ölçek soruları arasındaki yüksek ilişkiye bağlı olarak uygun görülmektedir. Küresel sosyal sorumluluk ölçeğine ilişkin faktör analizi Tablo 5'te gösterilmektedir.

Tablo 5. Küresel Sosyal Sorumluluk Faktör Analizi

Maddeler	1	2	3	4	Toplam Varyans
5	,849				68,700
6	,844				
30	,825				
12	,818				
14	,791				
28	,784				
9	,773				
1	,756				
10	,755				
19	,743				
16	,737				
24	,732				
2	,661				
18		,829			
20		,813			
26		,806			
11		,786			
17		,780			
7		,769			
27		,766			
3		,737			
21		,616			
8			,767		
23			,672		
13			,648		
22			,623		
25				,644	
15				,619	
29				,608	
4				,487	
Özdeğer	10,416	5,240	2,006	1,088	
Açıklanan Varyans (%)	34,719	17,719	6,868	6,202	

Faktör analizi sonucunda 30 ifadeden oluşan küresel sosyal sorumluluk ölçeğinin, dört alt boyutla %68,700 oranında açıklandığı görülmektedir. Birinci boyutun varyansı %34,719, ikinci boyutun varyansı %17,719, üçüncü boyutun varyansı %6,686 iken dördüncü boyutun varyansı ise %6,202 oranında açıklanmaktadır. Yapılan faktör analizi sonucunun Başer ve Kılınc (2015)'in çalışmasındaki alt boyutlarından farklı çıkmasından dolayı yeniden isimlendirilmiştir. Bu doğrultuda küresel sosyal sorumluluk ölçeğine ilişkin yapılan faktör analizi sonucunda birinci alt boyut eyleme dönük sorumluluk, kişilerin düşüncelerini eylemek dökerek faaliyete geçmelerini ifade etmektedir. İkinci alt boyut olan inanmışlık, kişinin küresel düzeyde yaşanan sorunların çözümü için bir şeyler yapabileceğine inanmasını ifade etmektedir. Üçüncü alt boyut olan küreselcilik küresel düzeydeki sorunların çözülmesinin gerektiği ve herkesin değerli olduğu düşüncesine sahip olmayı ifade etmektedir. Dördüncü alt boyut olan korumacılık ise doğa, insan hakları ve refah gibi unsurların önemsenmesi ve korunması gerektiği ifade etmektedir.

Yapılan normallik testi sonucunda (Çarpıklık/sh ve basıklık/sh) ölçeklerin çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1,500 ve +1,500 değerlerinden büyük olduğu görülmektedir. Tabachnick ve Fidell (2013) çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1,500 ve +1,500 değerlerinden büyük olması durumunda ölçek dağılımının normal dağılım

göstermediğinden bahsetmiştir. Bu bilgi doğrultusunda, verilerin normal dağılım göstermemesinden dolayı, verilerle ilgili yapılacak olan analizlerde nonparametrik testlerden faydalanılmıştır.

Etik Kurul Onayı

Bu çalışma kapsamında kullanılmış olan ölçek ve anketler, Selçuk Üniversitesi Turizm Fakültesi, Bilimsel Etik ve Değerlendirme Kurulu kararınca, yayın etiği açısından uygun bulunmuştur. Karar evrak tarih ve sayısı: 24/03/2022-259589'dur.

Araştırma Bulguları

Anketi değerlendirmeye alınan 421 konaklama işletmesi yöneticisinin 241'i (%57,2) erkek, 180'i (%42,8) kadınlardan oluşmaktadır. Yöneticilerin 56'sı (%13,3) 18-24 yaş aralığında, 158'i (%37,5) 25-34 yaş aralığında, 148'i (%35,2) 35-44 yaş aralığında, 51'i (%12,1) 45-54 yaş aralığında ve 8'i (%1,9) 55 yaş ve üzeridir. Katılımcıların 238'i (%56,5) bekar, 183'ü (%43,5) ise evlidir. Katılımcıların eğitim düzeyleri incelendiğinde, 11'inin (%2,6) ilköğretim, 72'sinin (%17,1) ortaöğretim, 298'inin (%70,8) önlisans ve lisans, 40'ının (%9,5) lisansüstü mezuniyetine sahip olduğu görülmektedir. Katılımcıların 115'i (%27,3) alt düzey yönetici, 194'ü (%46,1) orta düzey yönetici ve 112'si (%26,6) ise üst düzey yöneticidir. Mevcut iş yerinde toplam çalışma süresine bakıldığında ise 202'sinin (%48,0) 0-4 yıl aralığında, 108'inin (%25,6) 5-9 yıl aralığında, 71'inin (%16,9) 10-14 yıl aralığında, 32'sinin (%7,6) 15-19 yıl aralığında ve 8'inin (%1,9) 20 yıl ve daha fazla süredir aynı iş yerinde çalışmakta olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Korelasyon Analizi

		Çevresel Tutku	Küresel Sosyal Sorumluluk
Çevresel Tutku	Spearman Rank Korelasyon Katsayısı	1	
	P		
	N	421	
Küresel Sosyal Sorumluluk	Spearman Rank Korelasyon Katsayısı	,537	1
	P	,000	
	N	421	421

Yapılan korelasyon analizi sonucuna göre çevresel tutku ve küresel sosyal sorumluluk arasında kurulan modelin anlamlı olduğu görülmektedir. Çevresel tutku ve küresel sosyal sorumluluk arasında pozitif yönlü %53,7 oranında (Korelasyon katsayısı=0,537) bir ilişki vardır. Analiz sonucuna göre H1 kabul edilmiştir.

Tablo 7. Regresyon Analizi

Model 1	R ²	F	Std. Edilmiş Beta	t	p
Çevresel Tutku	,256	144,092	,506	12,004	,000
Bağımlı Değişken: Küresel Sosyal Sorumluluk					

Model 1 kapsamında yapılmış olan regresyon analizi sonucuna göre çevresel tutku ve küresel sosyal sorumluluk arasında kurulan model anlamlıdır (P=0,000<0,05). Bu analize göre çevresel tutku, küresel sosyal sorumluluğu pozitif yönde etkilemektedir. Küresel sosyal sorumluluk değişkeni %25,6 açıklamaktadır (R²=0,256). Model 1 için yapılan analiz sonucuna göre H2 kabul edilmiştir.

Tablo 8. Demografik Değişkenlerin Çevresel Tutku Algılarına Göre Farklılık Testi

		N	Ort.	Std. Hata Ort.	Test	P
Cinsiyet	Kadın	180	4,6265	,03549	46140,000	,000
	Erkek	241	6,4675	,03166		
Yaş	18-24	56	4,5556	,06407	5,919	,205
	25-34	158	4,5316	,03916		
	35-44	148	4,4955	,04338		
	45-54	51	4,5773	,05540		
	55 ve üzeri	8	4,9444	,02100		
Medeni Durum	Bekar	238	4,55095	,03209	20532,000	,305
	Evli	183	4,5155	,03592		
Eğitim Düzeyi	İlköğretim	11	4,2525	,06194	11,327	,010
	Ortaöğretim	72	4,5062	,06110		
	Önlisans/Lisans	298	4,5339	,02846		
	Lisansüstü	40	4,6778	,07269		
Yönetici Düzeyi	Alt düzey yönetici	115	4,5952	,04715	3,130	,209
	Orta düzey yönetici	194	4,5252	,03515		
	Üst düzey yönetici	112	4,4921	,04496		
Mevcut İş Yerinde Çalışma Süresi	0-4	202	4,5154	,03636	34,231	,000
	5-9	108	4,3652	,04547		
	10-14	71	4,7465	,05049		
	15-19	32	4,7222	,05465		
	20 ve üzeri	8	4,7222	,06299		

Yapılan Mann Whitney U testine göre çevresel tutku puanları ($p=0,000<0,05$), cinsiyete göre anlamlı fark ortaya koymaktadır. Buna göre erkek katılımcıların puan ortalamasının kadın katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre H3a kabul edilmiştir.

Yapılan Kruskal Wallis testine göre çevresel tutku puanları ($p=0,205>0,05$), yaşa göre anlamlı fark ortaya koymamaktadır. Buna göre katılımcıların yaşı fark etmeksizin çevresel tutku algısında anlamlı farklılık görülmemektedir. Bu sonuçlara göre, H3b hipotezi reddedilmiştir.

Yapılan Mann Whitney U testine göre çevresel tutku puanları ($p=0,305>0,05$), medeni duruma göre anlamlı fark ortaya koymamaktadır. Buna göre katılımcıların medeni durumu fark etmeksizin çevresel tutku algısında anlamlı farklılık görülmemektedir. Bu sonuçlara göre, H3c kabul reddedilmiştir.

Yapılan Kruskal Wallis testine göre çevresel tutku puanları ($p=0,010<0,05$) eğitim düzeyine göre anlamlı fark ortaya koymaktadır. Buna göre lisansüstü eğitim düzeyine sahip olan katılımcıların puan ortalamasının diğer katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre, H3d kabul edilmiştir.

Yapılan Kruskal Wallis testine göre çevresel tutku puanları ($p=0,209>0,05$), yönetici düzeyine göre anlamlı fark ortaya koymamaktadır. Buna göre katılımcıların yönetici düzeyi fark etmeksizin çevresel tutku algısında anlamlı farklılık görülmemektedir. Bu sonuçlara göre, H3e reddedilmiştir.

Yapılan Kruskal Wallis testine göre çevresel tutku puanları ($p=0,00<0,05$), mevcut iş yerinde toplam çalışma süresine göre anlamlı fark ortaya koymaktadır. Buna göre mevcut iş yerinde toplam 10-14 yıl arası çalışmakta olan katılımcıların puan ortalamasının, diğer katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre, H3f kabul edilmiştir.

Eğitim düzeyi ve mevcut iş yerinde çalışma süresine göre anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesine yönelik yapılan Bonferroni Testi Tablo 9 ve 10'da gösterilmektedir.

Tablo 9. Eğitim Düzeyinin Çevresel Tutku Algılarına Göre Farklılık Testi

1-2	Test İstatistiği	Std. Hata	Std. Test İstatistiği	p	Düzenlenmiş p
İlköğretim-Ortaöğretim	-85,354	38,646	-2,209	,027	,163
İlköğretim-Önlisans/Lisans	-88,691	36,652	-2,420	,016	,093
İlköğretim-Lisansüstü	-131,909	40,643	-3,246	,001	,007
Ortaöğretim-Önlisans/Lisans	-3,337	15,677	-,213	,831	1,000
Ortaöğretim-Lisansüstü	-46,556	23,542	-1,978	,048	,288
Önlisans/Lisans-Lisansüstü	-43,218	20,102	-2,150	,032	,189

Değişkenin normal dağılım göstermemesi nedeni ile eğitim düzeyindeki hangi iki grup arasında anlamlı fark olup olmadığının belirlenebilmesi için Bonferroni Testi yapılmış ve p değerleri yeniden düzenlenmiştir. Bu sonuçlara göre ilköğretim ile lisansüstü eğitim düzeyi ($p=,001$) arasında fark tespit edilmiştir. Diğer ikili gruplar arasında ($p>,050$) fark tespit edilememiştir.

Tablo 10. Mevcut İş Yerinde Çalışma Süresi Düzeyinin Çevresel Tutku Algılarına Göre Farklılık Testi

1-2	Test İstatistiği	Std. Hata	Std. Test İstatistiği	p	Düzenlenmiş p
5-9-0-4	45,787	14,230	3,218	,001	,013
5-9-20 yıl ve üzeri	-58,648	43,742	-1,341	,180	1,000
5-9-15-19	-74,586	24,027	-3,104	,002	,019
5-9-10-14	-103,148	18,239	-5,655	,000	,000
0-4-20 yıl ve üzeri	-12,861	43,034	-,299	,765	1,000
0-4-15-19	-28,799	22,713	-1,268	,205	1,000
0-4-10-14	-57,361	16,470	-3,483	,000	,005
20 yıl ve üzeri-15-19	15,938	47,188	,338	,736	1,000
20 yıl ve üzeri-10-14	44,500	44,521	1,000	,318	1,000
15-19-10-14	28,563	25,418	1,124	,261	1,000

Değişkenin normal dağılım göstermemesi nedeni ile mevcut işyerinde çalışma süresinde hangi iki grup arasında anlamlı fark olup olmadığının belirlenebilmesi için Bonferroni Testi yapılmış ve p değerleri yeniden düzenlenmiştir. Bu sonuçlara göre 5-9 yıl ile 0-4 yıl ($p=,013$), 5-9 yıl ile 15-19 yıl ($p=,019$), 5-9 yıl ile 10-14 yıl ($p=,000$), 0-4 yıl ile 10-14 yıl ($p=,005$) arasında fark tespit edilmiştir. Diğer ikili gruplar arasında ($p>,050$) fark tespit edilememiştir.

Yapılan Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri incelendiğinde 6 alt hipotezden 3'ünün kabul, 3'ünün ise reddedildiği görülmektedir. Bu durumda H3 hipotezi kısmen kabul edilmiştir. Sonuç olarak araştırma kapsamında oluşturulan 3 ana hipotez ve 6 alt hipotezden 2 ana ve 3 alt hipotez kabul edilmiş, 1 ana hipotez kısmen kabul edilmiş ve 3 alt hipotez reddedilmiştir.

Sonuç

Günümüzde yaşanan en önemli sorunlar arasında yer alan çevresel sorunlara karşı önlem alınması gerekmektedir. Bunun için her ne kadar devlet, işletme gibi aktörler önlem alsada bunların fayda sağlaması noktasında insanların davranış ve tutumları da öneme sahiptir. İnsanların çevreye karşı olumlu davranışlarından biri olarak kabul edilen çevresel tutku, konu hakkında sorumluluk almada büyük öneme sahiptir. Bu pozitif davranışların hem yeni istihdam edilenlerde hem de mevcut çalışanlarda var olması son derece önemlidir. Bu da işe alımlarda söz konusu özelliklere sahip bireylerin tercih edilirliliği, mevcut çalışanlara ise eğitim ve farklı uygulamalar ile kazandırılmasına bağlıdır.

Çevresel sorunlara bağlı olarak, literatürde güncel konular olan küresel sosyal sorumluluk ve çevresel tutku kavramlarıyla ilgili çalışmalar bulunsa da iki kavram arasındaki ilişki ve etkinin ne yönde olduğunu ele alan herhangi

bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Literatürde bulunan çalışmalar incelendiğinde küresel sosyal sorumluluğun genellikle eğitim alanında (Ewest, 2015; Faiz & Karasu-Avcı, 2018; Lee, Baring & Maria, 2016; Seçgin & Yazıcı, 2018; Ünal & Sarı, 2017) çalışılan bir konu olduğu görülürken, turizm alanında kavramla ilgili çalışmaya rastlanılmamıştır. Çevresel tutku (Bashir vd., 2021; Luu, 2020; Luu, 2023) ile ilgili turizm alanında çalışmalar literatürde bulunmakta ancak çalışma örneklerinin farklı olduğu görülmektedir.

Yapılan literatür taraması sonucunda küresel sosyal sorumluluğun bireylerin sadece kendi ülkesinde değil, diğer ülkelerde de yaşanan toplumsal sorunlarla (insan hakları, çevre, eşitlik vb.) ilgilenmesini içeren pozitif bir yaklaşım olduğu görülmektedir. Çevresel tutku ise bireylerin çevreye karşı beslediği olumlu bir duygudur. Literatür incelendiğinde, çevresel tutkuya sahip bireylerin bu duygu beraberinde çevresel konularla ilgili daha fazla sorumluluk aldığı ve daha fazla çevre yanlısı davranışlar sergilediği görülmektedir.

Korelasyon analizi sonuçlarına göre küresel sosyal sorumluluk ve çevresel tutku arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Saleem ve arkadaşlarına (2020, s. 2) göre, bireylerin sosyal sorumluluk bilinci çevresel sorunlarla mücadelede önemli bir faktördür. Ali ve arkadaşlarına (2023, s. 3) göre, bireylerin çevresel çalışmalara yönelik tutumları, çevresel tutkuyla ilişkilidir. Bu sonuç, çalışanların sahip olduğu çevresel tutkunun, özellikle küresel sosyal sorumluluğun alt boyutlarından ekolojik sorumluluğun, eyleme dönük sorumluluk olarak, gönüllülük esasıyla davranışa dönüşmesiyle açıklanabilir.

Regresyon analizi sonuçlarına göre çevresel tutkunun küresel sosyal sorumluluğu pozitif ve anlamlı etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Küresel sosyal sorumluluk bilinciyle, bireyin düşüncelerini eyleme dökmesi ve çevresel sorunlar için yapabileceklerinin olduğunu düşünmesine paralel olarak, bireyin yeşil örgütsel davranış sergileme düzeyinin de artacağını söylemek mümkündür. Çevresel bilince sahip olan bireyler, çevreyi korumanın önemini daha iyi anlayabileceğinden, çevresel çalışmalara daha aktif katılım sağlayacaktır (Yin vd., 2021, s. 4). Bu sonuçlara göre, çalışanların çevresel tutkuya sahip olması küresel sosyal sorumluluk bilincini etkilediği ve çevre yanlısı faaliyetlere daha fazla katılım sağlamalarına yardımcı olduğunu söylemek mümkündür.

Demografik değişkenlerin çevresel tutku algılarına göre farklılıkları analizi incelediğinde, cinsiyet, eğitim düzeyi ve mevcut iş yerinde toplam çalışma süresi göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Yaş, medeni durum ve yönetici düzeyine göre herhangi bir anlamlı farklılık bulunamamıştır. Cinsiyete göre erkeklerin, eğitim düzeyine göre lisansüstü mezunların ve mevcut iş yerinde toplam çalışma süresine göre 10-14 yıl arası çalışanların daha yüksek puana sahip olduğu görülmektedir.

Cinsiyete göre çevresel tutku algısında erkeklerin daha yüksek puana sahip olduğu sonucuna ulaşılsa da kadınlarla puan farkının çok fazla olmadığı görülmektedir. Elde edilen sonuca bağlı olarak, arada çok fark olmamasına rağmen, erkeklerin çevresel tutku düzeyinin biraz daha yüksek olduğu çıkarımı yapmak mümkündür.

Yaş, medeni durum ve yönetici düzeyine göre çevresel tutku algısında herhangi bir anlamlı farklılık bulunamamıştır. Elde edilen sonuçların, bireylerin çevreye karşı tutku duymasının yaşla bir ilgisi olmadığı, tamamen çevreye sevgi ve çevresel farkındalıkla ilgili olmasından kaynaklandığını düşünülmektedir. Medeni durum ve yönetici düzeyine göre anlamlı farklılık bulunamaması, çevresel tutkunun bireyin evli ya da bekâr olması ve hangi yönetici düzeyine sahip olduğuna bakılmaksızın bireyin kendi çevresel bilinci ve farkındalığıyla ilişkili olacağı düşünülmektedir.

Eğitim düzeyine göre çevresel tutku algısında lisansüstü mezunlarının ilköğretim mezunlarına göre daha yüksek puana sahip olduğu görülmektedir. Elde edilen sonuçların eğitim seviyesi artması ve alınan eğitimlere bağlı olarak çevre bilinci ve farkındalığının daha yüksek olmasıyla ilişkili olması mümkündür.

Mevcut iş yerinde toplam çalışma süresine göre 10-14 yıl arası çalışma süresine sahip olan katılımcıların diğer katılımcılara göre çevresel tutku puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Analiz sonuçlarına göre mevcut iş yerinde toplam çalışma süresi 5-9 ve 0-4 yıl, 5-9 ve 15-19 yıl, 5-9 ve 10-14 yıl ile 0-4 ve 10-14 yıl olan çalışanlar arasında anlamlı farklılık vardır. Elde edilen sonuçların bu süre zarfında çalışan yöneticilerin hem tükenmişlik yaşamaması hem de işletme politikalarına uyum sağlamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Literatür taraması sonucunda, küresel sosyal sorumluluk ve çevresel tutkunun birbirini tamamlayan kavramlar olduğunu söylemek mümkündür. Turizm sektörü emek yoğun bir sektör olduğundan dolayı, çalışanların bireysel özellik ve davranışlarının işletme ve politikalarını doğrudan etkilediğini söylemek mümkündür. Bundan dolayı, çevreye duyarlı konaklama işletmelerinin amaçlarına ulaşması noktasında çalışanlarının özellik ve davranışlarına dikkat etmesi gerekmektedir. Araştırma doğrultusunda konaklama işletmeleri yöneticilerinin çevresel tutkuya sahip olmasının, onların küresel sosyal sorumluluk sergilemesine yardımcı olacağını söylemek mümkündür. Konaklama işletmelerinde istihdam yapılırken, küresel sosyal sorumluluk ve çevresel tutku bilincine sahip çalışanların işe yerleştirilmesiyle, konaklama işletmeleri yeşil uygulamaları etkin bir şekilde gerçekleştirmeli ve topluma fayda sağlanmasına katkıda bulunmalıdır.

Turizm çalışanlarında küresel sosyal sorumluluk ve çevresel tutku bilincinin olması, turizm işletmelerine ekonomik başarı sağlamakla kalmayıp aynı zamanda, toplumsal ve çevresel sürdürülebilirliğe katkı sağlamaya da yardımcı olmaktadır. Ayrıca, marka değeri ve çekiciliğini artırma, maliyetlerde azalma, rekabet avantajı kazanma, yerel halk ile olumlu ilişkiler, doğal kaynakların korunmasını sağlayabileceği için hem sektörün sürdürülebilirliği hem de doğal çevre için önem arz etmektedir. Bu nedenle, turizm işletmelerinin küresel sosyal sorumluluk ve çevresel tutkuyu benimsemesi hem kendi başarılarını hem de çevre ve toplum için olumlu sonuçlar sağlamaktadır.

Küresel sosyal sorumluluk ve çevresel tutku arasındaki ilişki ve etkinin daha önce araştırılmamış olması ve küresel sosyal sorumluluğun turizm sektöründe daha önce çalışılmamış olmasından dolayı, Türkiye genelinde faaliyet göstermekte olan çevre dostu 5 yıldızlı konaklama işletmeleri üzerinde bir araştırma yapılmak istenmiştir. Bu çalışmanın bundan sonra yapılacak olan diğer çalışmalara ve konaklama işletmelerinin bu özelliklere sahip çalışanları bünyesinde bulundurmasının hem işletmeye hem de çevreye sağlayacağı faydalar açısından bilgi sahibi olmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Beyan

Makalenin tüm yazarlarının makale sürecine verdikleri katkı eşittir. Yazarların bildirmesi gereken herhangi bir çıkar çatışması yoktur. Çalışma kapsamında kullanılmış olan ölçek ve anketler, Selçuk Üniversitesi Turizm Fakültesi, Bilimsel Etik ve Değerlendirme Kurulu kararınca, yayın etiği açısından uygun bulunmuştur. Karar evrak tarih ve sayısı: 24/03/2022-259589'dur.

KAYNAKÇA

- Acar, Y. (2017). Ziyaretçilerin Çevresel Duyarlılık ve Küreselleşme Karşıtlığı Özelliklerinin Sakin Şehirleri Tercih Nedenleri ile İlişkisi: Türkiye'deki Sakin Şehirlerin Değerlendirilmesi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(2), 213-236.
- Akandere, G. (2019). Çalışanların Çevresel Tutkusunun Yeşil Davranışları Üzerindeki Etkisi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(4), 387-404.
- Ali, M. A., Khan, A. Z., Azeem, M. U., & Inam, U. H. (2023). How Does Environmental Corporate Social Responsibility Contribute to the Development of a Green Corporate Image? The Sequential Mediating Roles of Employees' Environmental Passion and Pro-Environmental Behavior. *Business Ethics, the Environment & Responsibility*, 1-14.
- Al-Swidi, A. K., Gelaidan, H. M., & Saleh, R. M. (2021). The Joint Impact of Green Human Resource Management, Leadership and Organizational Culture on Employees' Green Behaviour and Organisational Environmental Performance. *Journal of Cleaner Production*, (316), 1-19.
- Andrzejewski, J., & Alessio, J. (1999). Education for Global Citizenship and Social Responsibility. *Progressive Perspectives*, 1(2), 2-17.
- Bashir, F., Saijad, Z., & Tahir, Z. (2021). Impact of Ethical Leadership on Green Creativity and Pro-Environmental Behaviour Using GHRM Practices as a Mechanism: Moderated by Harmonious Passion. *RADS Journal of Business Management*, 3(2), 136-154.
- Başer E. H., & Kılınç, E. (2015). Küresel Sosyal Sorumluluk Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Sakarya Üniversitesi Journal of Education*, 5(3), 75-89.
- Bayar, F. (2008). Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Süreci Türkiye. *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi*, 32(4), 25-34.
- Bülbül, H., Büyükkelik, A. & Özoglu, B. (2019). Çevre Bilinci, Çevreci Ev Uygulamaları, Satın Alma Davranışı ve Demografik Faktörler Arasındaki İlişkinin Haneler Kapsamında İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(30), 945-955.
- Büyükdoğan, B. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Küresel Sosyal Sorumluluk Algılarının Değerlendirilmesi. *Yeni Medya Elektronik Dergi*, 4(3) 203-215.
- Çelik, A. (2022). *Yeşil Kalkınma ve Sosyal Sorumluluk*. Ali Erbaş (Ed.), Tüm Yönleriyle Yeşil İşletme (ss. 41-61). Ankara, Türkiye: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Dalyan, F. (2007). *Sosyal Sorumluluğun Temelleri*. Coşkun Can Aktan (Ed.), Kurumsal Sosyal Sorumluluk (ss. 45-60). İstanbul, Türkiye: İGİAD Yayınları.
- Datu, J. A. D., & Buenconsejo, J. U. (2021). The Ecological Benefits of Staying Gritty: Grit Dimensions Are Associated With Pro-Environmental Passion, Awareness, and Behaviours. *Australian Journal of Psychology*, 73(4), 416-425.

- De Bernardi, C., & Pedrini, M. (2020). Entrepreneurial Behaviour: Getting Eco-Drunk by Feeling Environmental Passion. *Journal of Cleaner Production*, 256, 120367, 1-12.
- Değirmenci, B. (2020). Çevresel Bilinç ile Çevresel Bağlılık İlişkisinin “Demografik Özellikler” Bağlamında İncelenmesi. *Balkan Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(4), 1-13.
- Değirmenci, B. (2022). İşletmelerde Uygulanan Kurumsal Çevre Sorumluluğu Faaliyetlerinin Çalışanların Çevreci Davranış Performanslarına Etkisi. *The Business Journal*, 3(2), 57-71.
- Demir, G. (2001). Küreselleşme Üzerine. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 56(1), 73-104.
- Ersoy-Quadır, S., & Koç, S. (2022). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Sorumluluk Düzeylerinin Demografik Özellikleriyle İlişkisinin İncelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(130), 75-98.
- Ewest, T. (2015). The Relationship Between Transformational Leadership Practices and Global Social Responsibility. *Journal of Leadership Studies*, 9(1), 19-29.
- Faiz, M., & Karasu-Avcı, E. (2018). The Global Social Responsibility Levels of the Prospective Social Studies Teachers. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, (2), 731-745.
- Gilal, F. G., Ashraf, Z., Gilal, N. G., & Channa, N. A. (2019). Promoting Environmental Performance Through Green Human Resource Management Practices in Higher Education Institutions: A Moderated Mediation Model. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, (26), 1579-1590.
- Gürbüz, G., & Aydın, M. (2022). Öğretmen Adaylarının Küresel Sorunlara İlişkin Küresel Sosyal Sorumluluk Düzeylerinin İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(3), 1429-1460.
- Ho, V. T., Kong, D. T., Lee, C. H., Dubreuil, P., & Forest, J. (2018). Promoting Harmonious Work Passion among Unmotivated Employees: Two-Nation Investigation of the Compensatory Function of Cooperative Psychological Climate. *Journal of Vocational Behavior*, (106), 112-125.
- Jia, J., Liu, H., Chin, T., & Hu, D. (2018). The Continuous Mediating Effects of GHRM on Employees' Green Passion via Transformational Leadership and Green Creativity. *Sustainability*, (10), 1-18.
- Jones, E., Leask, B., Brandenburg, U., & de Wit, H. (2021). Global Social Responsibility and the Internationalisation of Higher Education For Society. *Journal of Studies in International Education*, 25(4), 330-347.
- Kanbak, A. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Çevresel Tutum ve Davranışları: Farklı Değişkenler Açısından Kocaeli Üniversitesi Örneği. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (30), 77-90.
- Karagöz, Y. (2021). *SPSS-AMOS-META Uygulamalı Nicel-Nitel-Karma Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Yayın Etiği* (3. Baskı). Ankara, Türkiye: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Körükçü, M., & Tangülü, Z. (2021). Individual and Global Social Responsibility Levels of Social Studies Pre-Service Teachers in Terms of Different Variables. *International Journal of Evaluation and Research in Education*, 10(3), 1008-1017.
- Küçükşen, K., & Arat, S. (2022). Examining the Levels of Xenophobia and Global Social Responsibility of Health Sciences Students: A Cross-Sectional Study in the Case of Konya.

- Lee, R. B., Baring, R. V., & Maria, M. A. S. (2016). Gender Variations in the Effects of Number of Organizational Membership, Number of Social Network Sites, and Grade-Point Average on Global Social Responsibility in Filipino University Students. *Europe's Journal of Psychology*, 12(1), 191-202.
- Luu, T. T. (2020). Green Creative Behavior in Tourism Industry: The Role of Green Entrepreneurial Orientation and a Dual-Mediation Mechanism. *Journal of Sustainable Tourism*, 29(8), 1-29.
- Luu, T. T. (2023). Can Green Creativity be Fostered? Unfolding the Roles of Perceived Green Human Resource Management Practices, Dual Mediation Paths, and Perceived Environmentally-Specific Authentic Leadership. *The International Journal of Human Resource Management*, 34(6), 1246-1273.
- Mureşan, L., Potinvcu, C., & Duguleana, M. (2010). Ecological Responsibility, Component of the Corporate Social Responsibility. *Proceedings of WSEAS International Conference on Risk Management, Assessment and Mitigation (RIMA'10)* (ss. 318-322), Nisan. Bucureşti, Romania.
- Nash, K., & Wakefield, R. (2019). Dare to be Green: The Role of Environmental Passion and Green IT Identity on Green IT Practices. *Twenty-fifth American Conference on Information Systems*, (ss. 1-10). Meksika: Cancun.
- Nisar, S., Khan, N. R., & Khan, M. R. (2021). Determinant Analysis of Employee Attitudes Toward Pro-Environmental Behavior in Textile Firms of Pakistan: A Serial Mediation Approach. *Management of Environmental Quality: An International Journal*, 32(5), 106-1094.
- Özen, Y. (2011). Kişisel, Sosyal, Ulusal ve Küresel Sorumluluk Bağlamında Toplumun Yeniden İnşası: Mekân, Pamukkale Üniversitesi *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (8), 137-148.
- Peng, J., Chen, X., Zou, Y., & Nie, Q. (2021). Environmentally Specific Transformational Leadership and Team Pro-Environmental Behaviors: The Roles of Pro-Environmental Goal Clarity, Pro-Environmental Harmonious Passion, and Power Distance, *Human Relations*, 74(11), 1-44.
- Priyadarshini, C., Chatterjee, N., Srivastava, N. K., & Dubey, R. K. (2023). Achieving Organizational Environmental Citizenship Behavior Through Green Transformational Leadership: A Moderated Mediation Study. *Journal of Asia Business Studies*, 1-22.
- Recepoğlu, S. (2022). The Analysis of the Global Social Responsibility Levels of Social Studies Prospective Teachers. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 7(16), 588-622.
- Robertson, J. L., & Barling, J. (2013). Greening Organizations Through Leaders' Influence on Employees' Pro-Environmental Behaviors. *Journal of Organizational Behavior*, (34), 176-194.
- Saifulina, N., Carballo-Penela, A. & Ruzo-Sanmartin, E. (2022). Effects of Personnel Environmental Awareness and Environmental Concern on Employees' Voluntary Pro-Environmental Behavior: A Mediation Analysis in Emerging Countries. *Baltic Journal of Management*, 18(1), 1-18.
- Saleem, M., Qadeer, F., Mahmood, F., Ariza-Montes, A., & Han, H. (2020). Ethical Leadership and Employee Green Behavior: A Multilevel Moderated Mediation Analysis. *Sustainability*, (12), 1-16.
- Seçgin, F., & Yazıcı, F. (2018). Tarih ve Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Kontrol Odakları ve Küresel Sosyal Sorumluluk Düzeyleri Arasındaki İlişki. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(15), 1267-1292.

- Sembing, M. J., Eljyana, A., & Ningrum, L. S. W. (2020). Effect of Workplace Spirituality on Pro-Environmental Behaviour Mediated by Environmental Passion. *Systematic Reviews in Pharmacy*, 11(11), 1282-1290.
- Starrett, R. H. (1996). Assesment of Global Social Responsibility. *Psychological Reports*, (78), 535-554.
- Şimşek, B., & Mete, M. (2022). Sağlık Çalışanlarında Sosyal Sorumluluk Algısının Örgütsel Sürdürülebilirliğe Etkisinde Kişilik Özelliklerinin Aracı Rolü. *Avrasya Bilimler Akademisi Avrasya İşletme ve İktisat Dergisi*, (30), 15-38.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics*. 6. Baskı. Boston, MA: Pearson.
- Tu, Y., Li, T., & Zuo, W. (2023). Arousing Employee Pro-Environmental Behavior: A Synergy Effect of Environmentally Specific Transformantional Leadership and Green Human Resource Management. *Human Resource Management*, 62(2), 159-179.
- Türkiye Cumhuriyeti Dış İşleri Bakanlığı. <https://www.mfa.gov.tr/paris-anlasmasi.tr.mfa#:~:text=Anlaşma%2C%205%20Ekim%202016%20itibariyle,yürürlüğe%20giren%20ilk%20kürsel%20anlaşmadır>. Erişim Tarihi: 11.04.2023.
- Ünal, Ö., & Sarı, M. (2017). Öğretmenlerde Küresel Sosyal Sorumluluk ve Demokratik Tutum Üzerine Bir İnceleme. *26. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi Kitabı*. Ankara: Pegem. 325-333.
- Vallerand, R. J., Blanchard, C., Mageau, G. A., Koestner, R., Ratelle, C., Leonard, M., & Marsolais, J. (2003). Les Passions de l'Âme: on Obsessive and Harmonious Passion. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85(4), 756-767.
- Wang, J., Wang, S., Wang, H., Zhang, Z., & Ru, X. (2021). Examining When and How Perceived Sustainability-Related Climate Influences Pro-Environmental Behaviors of Tourism Destination Residents in China. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, (48), 357-367.
- Wang, J., Wang, S., Wang, H., Zhang, Z., & Ru, X. (2021). Examining When and How Perceived Sustainability-Related Climate Influences Pro-Environmental Behaviors of Tourism Destination Residents in China. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, (48), 357-367.
- Yeşil, M., & Turan, Y. (2020). Çevresel Duyarlılık Üzerine Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 418-435.
- Yılmaz, V., Çelik, H. E., & Yağız, C. (2009). Çevresel Duyarlılık ve Çevresel Davranışın Ekolojik Ürün Satın Alma Davranışına Etkilerinin Yapısal Eşitlik Modeliyle Araştırılması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 1-14.
- Yin, C., Ma, H., Gong, Y., Chen, Q., & Zhang, Y. (2021). Environmental CSR and Environmental Citizenship Behavior: The Role of Employees' Environmental Passion and Empathy. *Journal of Cleaner Production*, (320), 1-13.

The Effect of Perception of Environmental Passion on Global Social Responsibility in Accommodation Businesses

Ayşegül GÜDÜL

Selçuk University, Institute of Social Sciences, Konya/Türkiye

Mehmet SAĞIR

Selçuk University, Faculty of Tourism, Konya/Türkiye

Extended Summary

Tourism is one of the sectors that constantly interacts with the environment and benefits from nature, therefore it should minimize or completely eliminate the damage it causes/will cause to the environment. In order to achieve this, the positive behaviors and attitudes of the employees towards the environment and the responsibilities they take are important in terms of their orientation to environmentalist behaviors and carrying out their activities accordingly. While this awareness among employees makes it easier for accommodation businesses to succeed in their green activities, it also provides many benefits such as competitive advantage, reduction in costs and positive image.

Global social responsibility is defined as individuals reacting to social problems (environment, human rights, working conditions, etc.) experienced not only in their own country but also anywhere in the world and doing their best materially and morally to solve these problems, while environmental passion refers to a positive emotion that individuals feel towards the environment, their behavior that does not harm the environment, their participation in environmental activities and their encouragement of other individuals to do so. Therefore, it is necessary to know how to ensure that employees have environmental passion and global social responsibility and how these will benefit the business.

Today, the attitude of individuals, society, businesses, etc. towards the environment is of great importance in the realization of environmental responsibilities. The individual's tendency to be passionate about issues of social importance and his/her attitude towards the work carried out on environmental issues brings along environmental passion. Based on this situation, it is possible to say that employees with environmental passion are more likely to participate in environmental activities. The individual's efforts to ensure and support environmental sustainability can also enable the individual to take responsibility for the issue. Voluntary, humanitarian and selfless efforts of employees are important in combating environmental problems. In this context, the social responsibility awareness of employees is an important factor in the fight against environmental problems.

The aim of the study is to measure the relationship and impact between global social responsibility and environmental passion in environmentally friendly 5-star accommodation businesses, and to determine whether the concept of environmental passion differs according to demographic characteristics (gender, age, marital status, educational level, managerial level and total working time at the current workplace). To measure these, quantitative research technique was used and a questionnaire form was created. The questionnaire form was sent to the managers of 5-star accommodation businesses operating in Turkey and holding the environmentally friendly accommodation facility certificate issued by the Ministry of Culture and Tourism. Simple random sampling method was used in the study. Of the 450 questionnaires sent to the accommodation businesses for the study, 29 questionnaires that had

outliers and distorted the data set were excluded from the evaluation and the data were analyzed over 421 questionnaires.

As a result of the correlation analysis conducted with the data obtained, it was concluded that there was a positive relationship of 53.7% (Correlation coefficient=0.537) between environmental passion and global social responsibility. This result can be explained by the fact that employees' environmental passion, especially ecological responsibility, one of the sub-dimensions of global social responsibility, turns into action-oriented behavior on a voluntary basis. As a result of the regression analysis, it was concluded that environmental passion positively affected global social responsibility by 25.6% ($R^2=0.256$). It is possible to say that employees' environmental passion affects their global social responsibility awareness and helps them to participate more in environmentalist activities.

According to the Mann-Whitney U and Kruskal Wallis tests conducted to determine whether the perception of environmental passion differs significantly according to demographic variables, there was a significant difference in environmental passion scores ($p=0.000<0.05$) according to gender ($p=0.010<0.05$) and total working time at the current workplace ($p=0.00<0.05$) while there was no significant difference according to marital status ($p=0.305>0.05$), age ($p=0.205>0.05$) and managerial level ($p=0.209>0.05$). Although it was concluded that men had higher scores according to age, it was seen that the difference in scores between men and women was not too much. It was found that postgraduate graduates had higher scores in the perception of environmental passion according to education level. It is possible that the results obtained are related to higher environmental awareness and consciousness depending on the education received. According to the total working time in the current workplace, it was seen that the participants with a working time between 10-14 years had higher environmental passion scores than the other participants. It is thought that the results obtained are due to the fact that the managers working during this period both did not experience burnout and adapted to business policies. It is thought that the results obtained are due to the fact that individuals' passion for the environment has nothing to do with age, but is completely related to love for the environment and environmental awareness. Since no significant difference was found according to marital status and managerial level, it is thought that environmental passion is related to the individuals' own environmental consciousness and awareness, regardless of their marital status and managerial level.

Since the tourism sector is a labor-intensive sector, it is possible to say that the individual characteristics and behaviors of employees directly affect the business and its policies. Therefore, environmentally friendly accommodation businesses need to pay attention to the characteristics and behaviors of their employees in order to achieve their goals. In line with the study, it is possible to say that the environmental passion of accommodation business managers will help them exhibit global social responsibility. By employing individuals who are aware of global social responsibility and environmental passion, accommodation businesses should effectively implement green practices and contribute to the benefit of society.

The fact that the relationship between global social responsibility and environmental passion has not been investigated before and that global social responsibility has not been studied in the tourism sector has made it attractive to conduct a research in environmentally friendly 5-star accommodation businesses operating in Türkiye. It is thought that the study will contribute to future studies and the knowledge of accommodation businesses about the benefits of having employees with these characteristics to both the business and the environment.

Ek 1. Etik Kurul İzni

